

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 650/2024-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíťa a sudcov Libora Duľa (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených FAKTOR Legal, s. r. o., Bárdošova 2/A, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava III v konaní sp. zn. B1-7Cbi/12/2015 takto

r o z h o d o l :

Ústavným sťažnostiam **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Uznesením č. k. IV. ÚS 650/2024-11 zo 17. decembra 2024 ústavný súd prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ] (sťažovateľ 1), ktorou sa domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní sp. zn. B1-7Cbi/12/2015. Sťažovateľ sa tiež domáha priznania primeraného finančného zadost'učinenia v sume 10 000 eur, ako aj náhrady trov konania spojených s podaním ústavnej sťažnosti.

2. Uznesením č. k. III. ÚS 699/2024-11 z 19. decembra 2024 ústavný súd prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ] (sťažovateľ 2), ktorou sa domáhal vyslovenia totožných práv postupom mestského súdu v napadnutom konaní. Sťažovateľ sa tiež domáha priznania primeraného finančného zadost'učinenia v sume 10 000 eur a náhrady trov konania.

3. Uznesením č. k. PLs. ÚS 1/2025-4 z 15. januára 2025 ústavný súd rozhodol o spojení oboch konaní na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. IV. ÚS 650/2024.

4. Proti sťažovateľom ako žalovaným v 1. a 2. rade bola 16. apríla 2015 pôvodne na Okresnom súde Bratislava I podaná žaloba, ktorou sa žalobca – správca konkurznej podstaty domáha neúčinnosti zmluvy o prevode obchodného podielu úpadcu BEGOKON, p. v. o. d. v likvidácii, na oboch sťažovateľov, na každého vo výške 50 % s tým, že sťažovatelia budú zviazaní vydať do konkurznej podstaty každý sumu 52 566,33 eur.

5. Sťažovatelia zhodne uvádzajú, že o predmetnej žalobe nie je rozhodnuté ani po deviatich rokoch, hoci nejde o skutkovo či právne zložitú vec. Zdôrazňujú, že k predĺženiu konania prispeli len žiadosťou o odročenie pojednávania z 12. decembra 2022 a tiež spolu s ostatnými stranami sporu navrhli prerušenie konania, v oboch prípadoch z dôvodu rokovania o zmieri. Súd uznesením č. k. 7Cbi/12/2015-332 zo 16. marca 2023 napadnuté konanie prerušil a následne uznesením č. k. B1-7Cbi/12/2015-338 z 28. septembra 2023 rozhodol o jeho pokračovaní. Priznanie finančného zadost'učinenia sťažovatelia odôvodňujú tým, že skončenie sporu je v nedohľadne.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

6. Mestský súd k sťažnostiam uviedol, že vo veci samej súd rozhodol rozsudkom č. k. 7Cbi/12/2015-366 z 12. novembra 2024 tak, že žalobu zamietol a sťažovateľom priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Predmetný rozsudok súdu prvej inštancie nadobudol právoplatnosť 10. decembra 2024, a preto je nepravdivé tvrdenie sťažovateľov, že právoplatné skončenie konania je aktuálne v nedohľadne. Žalobcovi bol rozsudok súdu prvej inštancie doručený 12. novembra 2024, preto už v čase spísania ústavnej sťažnosti mohli sťažovatelia nahliadnutím do súdneho spisu zistiť, že žalobca v zákonnej lehote proti rozsudku nepodal odvolanie. Ústavné sťažnosti boli podané až po tom, ako sťažovatelia vedeli, že vec bude právoplatne skončená v rámci konania na súde prvej inštancie a budú v konaní úspešní.

7. Zákonný sudca dodal, že už na pojednávaní konanom 6. septembra 2022 oznámil stranám sporu, že je pripravený vo veci meritórne rozhodnúť, a doplnil aj svoje predbežné právne posúdenie. Následne súd uviedol, že žalobca si nesplnil svoju povinnosť tvrdenia ani dôkaznú povinnosť, a výslovne uviedol, že *„to vidí tak, že túto vec na dnešnom konaní ukončíme“*. Napriek uvedenému sťažovateľ 1 prejavil vôľu vrátiť predmetný obchodný podiel do konkurznej podstaty, v dôsledku čoho bolo navrhnuté odročenie pojednávania z dôvodu možného mimosúdneho vyriešenia sporu, o ktoré sa má súd vždy pokúsiť (§ 148 ods. 1 Civilného sporového poriadku), preto uvedené pojednávanie odročil. Následne prebiehali medzi stranami mimosúdne rokovania, z uvedených dôvodov bolo aj zrušené pojednávanie nariadené na 16. december 2022 a 7. marec 2023, konanie bolo ďalej prerušené na základe zhodného návrhu strán sporu na účely mimosúdneho rokovania. Pojednávanie konané 12. decembra 2023 bolo odročené z dôvodu žiadosti sťažovateľov o vyhotovenie znaleckého posudku, o ktorého nariadenie žiadali priamo súd a ktoré napokon nebolo realizované z dôvodov na ich strane. Na ďalšom pojednávaní bolo vyhlásené dokazovanie za skončené a následne aj rozhodnuté. Mestský súd zastáva názor, že minimálne od 6. septembra 2022 to boli sťažovatelia, v ktorých dôsledku konania nebolo možné vec meritórne rozhodnúť.

III. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavných sťažností sťažovateľov je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v konaní o odporovateľnosti právnych úkonov, ktorými došlo k prevodu obchodného podielu úpadcu na žalovaných, v ktorom sťažovatelia vystupujú v procesnom postavení žalovaných, žalobcom je správca konkurznej podstaty.

9. Predmetom posúdenia ústavným súdom je tvrdenie sťažovateľov o tom, že napadnuté konanie je charakterizované nečinnosťou mestského súdu a jeho skočenie „*je v nedohľadne*“.

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť a ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010, I. ÚS 190/2019, II. ÚS 27/2020).

11. Vo svojej rozhodovacej činnosti ústavný súd konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci (napr. II. ÚS 26/95, I. ÚS 76/03, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017). Samotným prerokovaním veci na všeobecnom súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (obdobne III. ÚS 127/03, IV. ÚS 221/04).

12. Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka súdneho konania a (iii) postupu samotného súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

13. Spory o neúčinnosť právneho úkonu (odporovateľnosť), akým je aj napadnuté konanie, patria v aplikačnej praxi súdov spravidla medzi bežné spory a nepredstavujú zložitú rozhodovaciu agendu. Zložitosť napadnutého konania nevyplyva ani z predloženého spisu či vyjadrenia mestského súdu.

14. V rámci posúdenia druhého kritéria používaného na hodnotenie prípadných zbytočných prietáhov v súdnom konaní ústavný súd zistil, že na strane sťažovateľov sa vyskytli skutočnosti, ktoré prispeli k predĺženiu napadnutého konania. Išlo predovšetkým o opakované návrhy na odročenie pojednávania, prerušenie konania či zmarenie znaleckého dokazovania (pozri bod 15 tohto rozhodnutia).

15. Pokiaľ ide o posúdenie postupu samotného mestského súdu, ústavný súd z predloženého súdneho spisu zistil, že podstatné skutočnosti týkajúce sa napadnutého konania neboli sťažovateľmi

v ústavnej sťažnosti prezentované v úplnosti. Ich korektné ozrejenie v ústavnej sťažnosti by ústavný súd nevyhnutne viedlo k odmietnutiu oboch ústavných sťažností už pri ich predbežnom prerokovaní z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Okrem zamlčaných skutočností sú obsahom ústavnej sťažnosti aj výslovne nepravdivé tvrdenia, predovšetkým konštatovanie, že skončenie napadnutého konania je v nedohľadne. Uvedené nekorešponduje so skutkovými zisteniami, z ktorých vyplýva (ako to uviedol aj mestský súd vo svojom vyjadrení), že konajúci súd bol pripravený meritórne rozhodnúť už v septembri 2022, avšak na základe návrhov zo strany žalobcu, ako aj sťažovateľov o mimosúdnom riešení sporu boli pojednávania konané 6. septembra 2022, 4. novembra 2022, 16. decembra 2022 a 7. marca 2023 opakovane odročované. Obe sporové strany napokon 7. marca 2023 navrhli prerušenie konania podľa § 163 Civilného sporového poriadku, čomu súd vyhovel uznesením zo 16. marca 2023, ktorým prerušil konanie na šesť mesiacov. Uznesením z 28. septembra 2023 mestský súd rozhodol o pokračovaní v konaní na základe návrhu žalobcu. Nasledujúce pojednávania konané 12. decembra 2023 bolo odročené z dôvodu sťažovateľmi navrhovaného vykonania dôkazu – znaleckého dokazovania znalcom z odboru písmaoznactva, na ktorého vykonaní napokon sťažovatelia netrvali, o čom informovali mestský súd až 16. júla 2024 na základe výzvy. Na pojednávaní konanom 8. októbra 2024 mestský súd vyhlásil dokazovanie za skončené a pojednávania odročil na účely vyhlásenia rozsudku na 12. november 2024, keď vo veci rozhodol.

16. Pokiaľ sťažovatelia namietajú porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieskumov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemožno poprieť, že dĺžku napadnutého konania pôvodne začatého na okresnom súde a aktuálne vedeného na mestskom súde nemožno považovať za optimálnu, avšak v čase podania sťažností ústavnému súdu už reálne neexistoval stav právnej neistoty, ktorý by naznačoval porušenie označených práv sťažovateľov, keďže mestský súd rozsudkom rozhodol o zamietnutí žaloby a sťažovateľom priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %. Rozhodnutie mestského bolo právnomu zástupcovi sťažovateľov doručené už 22. novembra 2024, teda zjavne pred podaním ústavných sťažností (8. decembra 2024 a 13. decembra 2024). Podľa dátumu doručenia rozsudku mestského súdu žalobcovi 12. novembra 2024 už neprichádzalo do úvahy ani podanie riadneho opravného prostriedku, keďže sťažovatelia boli v konaní úspešní a žalobca zákonnú lehotu na podanie odvolania nevyužil, čo v prípade nahliadnutia do súdneho spisu bolo jednoducho zistiteľné.

17. Z uvedeného nesporne vyplýva, že meritórne rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 10. decembra 2024, teda dva dni po podaní ústavnej sťažnosti vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 650/2024 (v uznesení o prijatí sa nesprávne uvádza dátum doručenia ústavnej sťažnosti 13. decembra 2024 namiesto 8. decembra 2024, pozn.) a tri dni pred podaním ústavnej sťažnosti vedenej pod sp. zn. III. ÚS 699/2024.

18. Ústavný súd podľa ustálenej judikatúry poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 116/02, IV. ÚS 637/2013). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému

právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06, III. ÚS 462/2017).

19. Ústavný súd dodáva, že prijatie sťažnosti na ďalšie konanie automaticky negarantuje úspech sťažovateľa pri meritórnom preskúmaní sťažnosti. Zamlčanie podstatných skutočností, resp. uvedenie nepravdivých skutočností je v rozpore s princípom procesnej ekonómie a konanie pred ústavným súdom neprimerane zaťažuje (I. ÚS 62/2019). Navyše toto konanie vybočuje z akceptovateľného rámca právnej služby advokáta a je v rozpore s pravidlami morálky.

20. Z hľadiska komplexného posúdenia napadnutého konania a v konfrontácii so všetkými okolnosťami, ako aj s prihliadnutím na zmysel a účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ktorým je odstránenie právnej neistoty, a nie dosiahnutie finančného zadosťučinenia, ústavný súd v danom prípade nezistil prítomnosť takých skutočností, ktoré by umožňovali vysloviť záver o namietanom porušení základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru mestským súdom v napadnutom konaní (v ktorom už zostáva len rozhodnúť o výške trov konania), a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

21. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, sťažovatelia spájajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu výlučne s prietahmi v napadnutom konaní. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy má kľúčové postavenie medzi právami ustanovenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy nazvanom „Právo na súdnu a inú právnu ochranu“ (čl. 46 až čl. 50 ústavy) a jeho ochrana v zásade predchádza ochrane priznanej prostredníctvom ďalších základných práv ustanovených v tomto oddiele ústavy. Na základe vzájomnej súvzťažnosti medzi týmito základnými právami možno dospieť v konkrétnom prípade aj k záveru, podľa ktorého závažné porušenie niektorého zo základných práv ustanovených v čl. 46 až čl. 50 ústavy má za následok aj porušenie iného základného práva zaručeného v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy. Osobitne tento záver podľa názoru ústavného súdu platí o potenciálnom porušení základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a to vzhľadom na jeho spomínané kľúčové postavenie v tejto skupine základných práv, a preto ak napr. porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) prekročí takú intenzitu, že to signalizuje zo strany príslušného všeobecného súdu až odmietnutie možnosti domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, tak možno urobiť záver o tom, že takýmto postupom súdu došlo, resp. dochádza aj k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (m. m. III. ÚS 232/2017). V prípade sťažovateľov taký záver vzhľadom na negatívne posúdenie možného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov do úvahy neprichádza, a preto aj v tejto časti ústavný súd sťažnostiam sťažovateľov nevyhovel.

22. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) môže ústavný súd priznať tomu, v koho veci vyslovil porušenie základného práva alebo slobody, aj primerané finančné zadosťučinenie. Z uvedeného vyplýva, že tento výrok je viazaný na vyhovenie vo veci samej. Keďže v uvedenom prípade ústavný súd vyslovil,

že označené základné práva, ktorých porušenie sťažovatelia namietali, porušené neboli, uvedeným návrhom sa pri svojom rozhodovaní už podrobnejšie nezaoberal.

23. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému z účastníkov, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Keďže ústavný súd nevyhovел ústavným sťažnostiam v časti namietaného porušenia sťažovateľmi označených práv, nevyhovел ani ich návrhu na náhradu trov konania (§ 133 ods. 3 zákona o ústavnom súde *a contrario*).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu